

על פדיון הבן אומר (ק) ולא יחמיץ המצוה. (וכן בפרי (לט) (קא) שלא ימצא אחר תשעה באב מתר לברך ולאכלו בין המצרים). (בנימין זאב סימן קסג והשובת מהרי"ל): **יח. * צריך לזהר משבעה עשר בתמוז עד תשעה באב שלא לילך יחידי (מ) (קב) מארבע שעות עד תשע שעות, (משום שבהם קטב מרירי שולט), (קג) ולא (מב) יכו התלמידים בימים ההם:**

ש הנחות מימיו
התולדות והולדת בסימן
שט מפרש איכה רבתי
ומפרש תהלים מזמור
נח.

תקנב דין ערב תשעה באב, ובו י"ב סעיפים:

א. * ערב תשעה באב (א) לא יאכל אדם בסעודה המפסקת (ב) שאוכלה אחר חצות (ג) בשר ולא ישתה יין ולא יאכל שני תבשילין: הגה ואף ממשיקים אחרים (ד) (ה) ממעט בשתייתו ממה שרגיל לשותות (טור ובית יוסף בשם תוספות ודוקח). **וכן לא יאכל אחר סעודתו צנון ומליח, דברים שנוהג בהם בשאר פעמים, כדי שיתנהג בפרישות (מרדכי):** (ה) באפלו בשר מליח ששכרו עליו יותר משני

א משנה תענית כו
ובתנא קמא, ב טור
ותנאות אשירי בסוף
תענית בשם אור נרוע.

שערי תשובה

גם בשבת שקל שבעה עשר בתמוז אסור, אך באגרות הרמ"ז מתייר בזה ודבריו נהגו אברהם, וכתב ברבי יוסף יש מי שכתב דאשה מעברת מתרת לאכל פרי חדש בלא שהחנינו, דשמא תתאנה ויגרם נזק לה ולזולת. בשם מהר"י צמח במנהגות כתב יד כתב, שחוליה גם כן מתר אפלו בחל, שהפרות פותחין לו תאוותו לאכל דברים טובים, ובמקום חלי לא זורז רבנו. וכתב ברבי יוסף בשם מהר"י בן נעים בחשבות נכסות הגדולה ונכסות הגדולה הסכים עמו, שאם בין המצרים לקח פרי חדש וברך עליו ברכת הפרי אז יברך ברכת שהחנינו גם כן, עין שם. וברבי יוסף דקדק בן גם מספר הנפגות, דכל שהוא צריך לאכל הפרי, כגון היכא שברך ברכת הפרי וברך שהחנינו גם כן, אך בהנחת מהר"י צמח כתב יד כתב, ספר לי בנו של הרב ז"ל מ' שמואל גר"ו, כי הוא זוכר שפעם אחת היו חכמי הדור אוכלים בשלחן אביו והפצירו בו לאכל בלא פרי חדש ואכל אותו בלא ברכת שהחנינו, וקצת קשה דבספר הנפגות משמע להפך עד כאן לשונו, ומה שכתב בשם מהר"י צמח, הוא נדפס גם כן בפרי עץ חיים דפוס קאריץ, והמעין יראה שיש לישב הלשון, דהכי קאמר, שיש לזהר שלא יאכל פרי כדי שלא יצטרך לברך שהחנינו כו', ורצה לומר, שאז נצטרך מן הדיו לברך, ובין שלא יהיה רשאי לברך וזהו מלמנע מלאכל, עין שם. ועין שם עוד בשם מהר"י והשובת נכסות הגדולה, שמי שאכל פרי חדש בין המצרים ולא ברך שהחנינו שחשב דאסור לברך, (ולפי מה שכתב בשם מורנו הרב חיים ויטאל קושטא הכי הוא), אז אחר בין המצרים יאכל פרי אחר חדש ויברך עליו שהחנינו, ויכון לפטר גם אותו פרי, עין שם: **ו** וכן לא יאכל כו'. וכתב בשערי נכסות הגדולה שבתשובה אסרתי לאכל אותן קשואין שכוכשין אותם במים וכמלח או בחמץ, וקביאו באליה רבה. ועין במתוהיק ברכה שפונע אמת כתב שאין לשמות קאנוע או טיאי בסעודה המפסקת אם לא במקום חלי. ומתוהיק ברכה כתב שמנהג פשוט בארץ ישראל ומצרים וכל הגלילות לשמות קאנוע אף הבריא, ואסרתי ללמד זכות על רבנו קדישי כו', דאכילה שני תבשילין דוקא אסור ולא שתייה, והאריך ועוד דמשקה שחממה או הרתיחה לא מקרי תבשיל, כדמזכר בגדרים (דף מט) בזה דפרקי וקא מתבשיל נדר, עין שם, וגם אין בקאנוי משום שררה וענג, דמקורב נחפשו בעולם מאד ואפלו העניים רגילים בו, אבל מים מבשלים בקנה ונרע גר עם צוקער שהוא תענוג ומנהג עשירים, לא הטר אלא לחלי דחש במצוי. ועין שם בשם ורע

משנה ברורה

ולא ילבש הבגד. וכתבו האחרונים, דאשה מעברת מתרת לאכל פרי בלא שהחנינו, דשמא תתאנה ויגרם נזק לה ולזולת. וכן חולה גם כן מתר, שהפרות פותחין לו תאוותו לאכל דברים טובים, ובמקום חלי לא קבלין עליו: **(ק) ולא יחמיץ המצוה.** או הברכה, כיון שהגיע זמנה, ואף על גב דכשרואה פרי חדש ואינו מברך שהחנינו מתמיץ הברכה, **(ק) מכל מקום כיון שנהג להמתין עד שעת אכילה לא מקרי מחמיץ המצוה: (קא) שלא ימצא אחר תשעה באב.** ומקרי (קא) שלא יכול לשמור הפרי עד שבת מפני שיתקלקל, כגון גידגדניות קטנות, דאי לאו הכי יקחנהו בחל וישמרהו עד שבת: **יח (קב) מארבע שעות עד תשע שעות.** הינו (קא) מסוף ארבע עד סוף תשע. וכן יזהרו בימים אלו שלא לילך בין חמה לצל [אלה רבה]: **(קג) ולא יכו התלמידים.** מפרש (קא) במדרש דאפלו ברצועה יש לזהר. ובכונת האר"י כתב, שיתאבדל בימים ההם אחר חצי היום ויבכה כמו חצי שעה:

א (א) לא יאכל וכו'. כדי להרבות אבל ולזכר חרבן הבית ויצטער עליו: **(ב) שאוכלה אחר חצות.** עין לקמן בסעיף ט: **(ג) בשר וכו'.** הינו מדינא דש"ס, דאלו מצד מנהגא אסור מראש חדש, וכדלעיל בסימן תקנא: **(ד) ממעט.** הינו בסעודה מפסקת, שאם רגיל לשותות בסעודה ארבע כוסות ישתה שלש כוסות. ואין לשותות (ה) שכר, ואם הוא אדם (ו) חלש שרי: **ב (ה) אפלו בשר מליח וכו' ועופות.** רוצה לומר אף על גב דהטעם באסור בשר משום דבתבשילו הקרבנות ולאחר שלשה ימים לא מקרי עוד בשר

שער הציזין

(ק) מגן אברהם: (קא) מגן אברהם: **יח (קב) כן מסיק באליה רבה, עין שם:** (קא) ט"ז: **א (א) מגן אברהם,** וכל שכן דאין לשותות מי דבש או יין שרף המשכרים, שישכח על ידי זה חרבן הבית ושי"ו: **(ב) בחשבות רש"ל משמע דהוא הדין אם הוא רגיל בכל סעודה לשותות שכר אין לאסור עליו, ובכנסת הגדולה מפקפק עליו והאליה רבה מיישב, והכל לפי מה שהוא אדם. ולכוס של ברכת המנוח גם לרש"ל שרי [אלה רבה ופרי מדרים], וחינו, להנהיגין לברך אף ביחידי על כוס, דאלו לזמן בלא הכי אין מזמנין, וכדלקמה בסעיף ח:**

לוח עמוד הוי"מ: יום יח תמוז תשסו * שב"ק כג סיון תשעא * יום א כח אייר תשעו * יום ב ו סיון תשפא * יום ג יא אייר תשפז